

Libris cele mai frumoase .RO

Respect pentru oameni și cărți

POVEȘTI

de Petre Ispirescu

Ilustrații de Petru GHEȚOI

casa povestilor

Petre Ispirescu
Greuceanu

A fost un împărat și se numea împăratul Roșu. El era foarte mahnit că, în zilele lui, niște zmei furaseră soarele și luna de pe cer.

Trimise, deci, oameni și răvașe prin toate țările, prin orașe, ca să dea de știre tuturor că oricine se va găsi să scoată soarele și luna de la zmei, acela va lua pe fiie-sa de nevastă și încă jumătate din împărăția lui, iară cine va umbla și nu va izbândi nimic, acela să știe că i se va tăia capul.

Mulți voinici se potriviră cu ușurință că vor scoate la capăt o asemenea însărcinare; și când la treabă, hât în sus, hât în jos, și nu înțelegeau de unde s-o înceapă și unde s-o sfârșească, vezi că nu toate muștele fac miere. Împăratul însă se ținu de cuvânt.

Pe vremea aceea, se afla un viteaz pe nume Greuceanu. Auzind și el de făgăduința împărătească, ce se gândi, ce se răzgândi, că numai își luă inima în dinți, încumetându-se pe ajutorul lui Dumnezeu și pe voinicia sa, și plecă și el la împărat să se închine cu slujbă...

Înfățișându-se la împărat, vorbi următoarele:

– Mărite doamne, cuget a mă duce în căutarea acestor tâlhari de zmei să-mi încerc și eu norocul... Chiar de-aș ști că voi pieri, tot nu mă voi lăsa până nu voi duce la capăt sarcina ce mi-o iau de bunăvoie.

Se învoiră, și peste câteva zile și plecă, după ce puse la cale tot ce găsi că e bine să facă, ca să scape cu fața curată din această întreprindere.

Greuceanu luă cu dânsul și pe fratele său și merse, merse cale lungă, până ce ajunse la Faurul-pământului, cu care era frate de cruce. Acest faur, fiind cel mai mare meșter de pe pământ, era și năzdrăvan. Aici se opriră și poposiră. Trei zile și trei nopți au stat închiși într-o cămară Greuceanu cu Faurul-pământului și se sfătuiră. Și, după ce se odihniră câteva zile și mai plănuiră ceea ce era de făcut, Greuceanu și frate-său o luară la drum.

Îndată după plecarea Greuceanului, Faurul-pământului se apucă și făcu chipul lui Greuceanu numai și numai din fier, apoi porunci să ardă cușnița ziua și noaptea și să țină chipul acesta fără curmare în foc.

Iară Greuceanu și frate-său merseră cale lungă, până ce li se făcu calea cruci; aici se opriră. Mai înainte de a se despărți, înfipse un cuțit în pământ și ziseră: „Acela din noi, care s-ar întoarce mai întâi și va găsi cuțitul ruginit, să nu mai aștepte pe celălalt, fiindcă aceasta înseamnă că a murit”. Apoi, Greuceanu apucă la dreapta și frate-său la stânga.

Fratele Greuceanului, umblând mai multă vreme în sec, se întoarse la locul de despărțire și, găsind cuțitul curat, se puse a-l aștepta acolo cu bucurie, că văzuse soarele și luna la locul lor pe cer.

Iară Greuceanu se duse, se duse pe o potecă ce-l scoase tocmai la casele zmeilor. Găsi acasă fata de zmeu cea mare, mumă-sa și pe soră-sa cea mică. Se dete de trei ori peste cap și se făcu o muscă și intră în cămara zmeilor. Acolo se ascunse într-o crăpătură de grindă de la tavanul casei și ascultă la sfatul lor. După ce luă în cap tot ce auzi, ieși afară și se duse pe drumul ce ducea la Codru Verde și acolo se ascunse sub un pod.

Cum se vede treaba, din cele ce auzise, știa acum că zmeii se duseseră la vânat în Codru Verde și aveau să se întoarcă unul de cu seară, altul la miezul nopții și tartorul cel mare dinspre ziuă.

Așteptând Greuceanu acolo, iată că zmeul cel mai mic se întorcea și, ajungând calul la marginea podului, unde sforăi o dată și sări înapoi de șapte pași. Dar zmeul, mâniindu-se, zise:

– Ah, mânca-o-ar lupii carnea calului! Pe lumea asta nu mi-e frică de nimeni, numai de Greuceanu; dar și pe acela c-o lovitură îl voi culca la pământ.

Greuceanu, auzind, ieși pe pod și strigă:

– Vino, zmeule viteaz, în săbii să ne tăiem sau în luptă să ne luptăm.

– Ba în luptă, că e mai dreaptă.

Se apropiară unul de altul și se luară la trântă.

Aduse zmeul pe Greuceanu și-l băgă în pământ până în genunchi. Aduse și Greuceanu pe zmeu și-l băgă în pământ până în gât și-i tăie capul. Apoi, după ce aruncă leșul zmeului și al calului sub pod, se puse să se odihnească.

Când, în puterea nopții, veni și fratele cel mare al zmeului, și calul lui sări de șaptesprezece pași înapoi. El zise ca și frate-său, iară Greuceanu îi răspunse și lui ca și celui dintâi.

Ieșind de sub pod, se luă la trântă și cu acest zmeu.

Și unde mi-l aduse, nene, zmeul pe Greuceanu și-l băgă în pământ până la brâu. Dară Greuceanu, sărind repede, unde mi-l aduse și el pe zmeu o dată, mi-l trânti și-l băgă în pământ până în gât și-i tăie capul cu paloșul. Aruncându-i și mortăciunea acestuia și a calului său sub pod, se puse iarăși de se odihni.

Când dinspre zori, venea tatăl zmeilor, ca un tartor, și când ajunse la capul podului, sări calul lui șaptezeci și șapte de pași înapoi. Se necăji zmeul de această întâmplare și unde răcni:

– Ah, mânca-o-ar lupii carnea calului; că pe lumea asta nu mi-e frică de nimenea, doar de Greuceanu; și încă și pe acesta numai să-l iau la ochi cu săgeata și îl voi culca la pământ.

Atunci, ieșind și Greuceanu de sub pod, îi zise:

– De-e-e! zmeule viteaz, vino să ne batem, în săbii să ne tăiem, în suliți să ne lovim, ori în luptă să ne luptăm.

Sosi zmeul și se luară la bătaie: în săbii se bătură ce se bătură și se rupeseră săbiile; în suliți se lovira ce se lovira și se rupeseră sulițile; apoi se luară la luptă: se zguduiau unul pe altul de se cutremura pământul; și strânse zmeul pe Greuceanu o dată, dar acesta, băgând de seamă ce are de gând zmeul, se umflă și se încordă în vine și nu păți nimic, apoi Greuceanu strânse o dată pe zmeu, tocmai când el nu se aștepta, de-i pârâi oasele.

Așa luptă nici că s-a mai văzut. Și se luptară, și se luptară, până ce ajunse vremea la nămiezi, și osteniră. Atunci trecu pe deasupra lor un corb care se legăna prin văzduh și căuta la lupta lor. Și văzându-l, zmeul îi zise:

– Corbule, pasăre cernită, adu-mi un cioc de apă și-ți voi da de mâncare un voinic cu calul lui cu tot.

Zise și Greuceanu:

– Corbule, corbule, mie să-mi aduci un cioc de apă dulce, căci eu ți-oi da de mâncare trei leșuri de zmeu și trei de cal.

Auzind corbul acestea, aduse lui Greuceanu un cioc de apă dulce și îi astâmpără setea; căci însetoșaseră, nevoie mare. Atunci Greuceanu mai prinse la suflet și, împuternicindu-se, unde ridică o dată pe zmeu, și, trântindu-mi-l, îl băgă în pământ până-n gât și-i puse piciorul pe cap, ținându-l așa. Apoi îi zise:

– Spune-mi, zmeule spurcat, unde ai ascuns tu soarele și luna, căci azi nu mai ai scăpare din mâna mea.

Se codea zmeul, îngâna verzi și uscate, dară Greuceanu îi mai zise:

– Îmi vei spune ori nu, eu tot le voi găsi, și încă și capul ți-l voi reteza.

Atunci zmeul, nădăjduindu-se a scăpa cu viață dacă îi va spune, zise:

– În Codru Verde este un turn. Acolo înăuntru sunt închise. Cheia este degetul meu cel mic de la mâna dreaptă.

Cum auzi Greuceanu unele ca acestea, îi reteză capul, apoi îi tăie degetul și-l luă la sine.

Dete corbului, după făgăduială, toate stârvurile și, ducându-se Greuceanu la turnul din Codru Verde, deschise ușa cu degetul zmeului și găsi acolo soarele și luna. Luă în mâna dreaptă soarele și în cea stângă luna, le aruncă pe cer și se bucură cu bucurie mare.

Oamenii, când văzură iarăși soarele și luna pe cer, se veseliră și laudară pe Dumnezeu că a dat atâta tărie lui Greuceanu de a izbândit împotriva împielițaților vrăjmași ai omenirii. Iară el, mulțumit că a scos la bun capăt slujba, o luă la drum, întorcându-se înapoi.

Găsind pe frate-său la semnul de întrolocare și, cumpărând doi cai ce mergeau ca săgeata de iute, întinseră pasul la drum ca să se întoarcă la împărat.

În cale, dete peste un păr plin de pere de aur. Fratele Greuceanului zise că ar fi bine să mai poposească puțin la umbra acestui păr, ca să mai răsufle și caii, iară, până una, alta, să culeagă și câteva pere, spre a-și mai momi foamea. Greuceanu, care auzise pe zmeoaice ce plănuiseră, se învoi a se odihni; dară nu lăsa pe frate-său să culeagă pere, ci zise că le va culege el. Atunci trase paloșul și lovi părul la rădăcină. Când, ce să vezi d-ta? Unde începu a curge niște sânge și venin scârbos și un glas se auzi din pom, zicând:

– Mă mâncași friptă, Greucene, precum ai mâncat și pe bărbatul meu. Și nimic nu mai rămase din acel păr, decât praf și cenușe; iară frate-său încremeni de mirare, neștiind ce sunt toate acestea.

După ce plecară și merseră ce merseră, deteră peste o grădină foarte frumoasă cu flori și cu fluturi și cu apă limpede și rece.

Fratele Greuceanului zise:

– Să ne oprim aici nițel, ca să ne mai odihnim căișorii. Iar noi să bem nițică apă rece și să culegem flori.